

Sygn. akt III KK 8/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Barbara Skoczowska

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **M. J.**

skazanego za czyn z art. 218 § 1a k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 7 kwietnia 2022 r.

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w W.

z dnia 21 lipca 2020 r., sygn. akt II K (...),

na podstawie art. 535 § 5 k.p.k.

**uchyła zaskarżony wyrok nakazowy i przekazuje sprawę
Sądowi Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania**

UZASADNIENIE

Wyrokiem nakazowym z dnia 21 lipca 2020 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w W. uznał M. J. za winnego popełnienia czterech czynów stanowiących przestępstwa z art. 218 § 1a k.k. i wymierzył mu karę grzywny w wysokości 200

stawek dziennych przyjmując wysokość jednej stawkiiennej na kwotę 20 zł. Zaliczył oskarżonemu na poczet kary grzywny okres zatrzymania w sprawie, zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa wydatki w kwocie 460 zł oraz wymierzył mu opłatę w wysokości 400 zł.

Powyższy wyrok nakazowy nie został zaskarżony i uprawomocnił się z dniem 18 sierpnia 2020 r.

Kasację od wskazanego wyżej orzeczenia wywiódł Prokurator Generalny, zaskarżając powyższy wyrok w całości, na korzyść oskarżonego M. J.. Zarzucił w niej „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 500 § 1 i 3 k.p.k., polegające na nieuzasadnionym przyjęciu, że okoliczności zarzucanych oskarżonemu czynów oraz jego wina nie budzą wątpliwości, co w konsekwencji doprowadziło do wydania wyroku nakazowego i uznania M. J. za winnego popełnienia zarzucanych występów z art. 218 § 1a k.k., polegających na nieodprowadzeniu - jako Prezes Zarządu I. sp. z o.o. i osoba wykonująca czynności z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne i naruszenia w ten sposób praw pracowniczych pokrzywdzonych, podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego winna prowadzić do wniosku, iż nieopłacenie należnych składek na ubezpieczenia społeczne w części, w której winny one zasilić fundusze zarządzane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, wobec braku wpływu tego postąpienia na wypłatę należnych ubezpieczonym zasiłków chorobowych lub macierzyńskich oraz na ustalanie prawa do emerytury lub renty pracowników i obliczanie ich wysokości oraz nieopłacenie należnych składek na ubezpieczenie zdrowotne, jako nienaruszające praw pracownika wynikających z ubezpieczenia społecznego, nie stanowi występow z art. 218 § 1a k.k. i wypełnia ustawowe znamiona wykroczenia z art. 98 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 423), a za zachowanie naruszające prawa pracownika, wynikające z ubezpieczenia społecznego może być uznane jedynie nieopłacenie składek na ubezpieczenie emerytalne, w odniesieniu do pracowników będących członkami otwartych funduszy emerytalnych, w części składki przekazywanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych do otwartego funduszu

emerytalnego, jako mające wpływ na wysokość przyszłego świadczenia, co winno skutkować skierowaniem sprawy do rozpoznania na rozprawie i wyjaśnienia wszystkich istotnych dla jej rozstrzygnięcia okoliczności.”

Podnosząc powyższe, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w W. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego okazała się oczywiście zasadna, co pozwoliło na jej rozpoznanie na posiedzeniu bez udziału stron, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Postępowanie nakazowe jest instytucją prawa procesowego, której stosowanie zastrzeżono do najbardziej oczywistych przypadków, to znaczy takich, w których zebrany materiał dowodowy jest tak jednoznaczny, że nie nasuwa żadnych istotnych zastrzeżeń, co do winy i okoliczności popełnienia zarzucanego czynu. Przesłanka braku wątpliwości co do okoliczności popełnienia czynu i winy oskarżonego, odnosi się zarówno do wszystkich ustaleń w zakresie sprawstwa czynu, jak i wszystkich okoliczności mających wpływ na dokonanie właściwej oceny prawnej tego czynu. Podlega ona kontroli sądu rozpoznającego merytorycznie sprawę, a wystąpienie wątpliwości w tym zakresie, powinno prowadzić do odstąpienia od orzekania w trybie nakazowym i rozpoznania sprawy na zasadach ogólnych (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2021 r., IV KK 275/20, z dnia 21 lipca 2011 r., z dnia 7 marca 2012 r., II KK 30/12, z dnia 4 listopada 2014 r.).

W niniejszej sprawie materiał dowodowy powinien wzbudzić w sędzię meriti wątpliwości, co do realizacji przesłanek wydania wyroku nakazowego. W pierwszej kolejności wskazać należy na brak w materiale dowodowym ustaleń dotyczących uczestnictwa pokrzywdzonych G. J., Ł. H. oraz D. H. w dobrowolnych otwartych funduszach emerytalnych, co ma znaczenie nie tylko dla prawidłowego ustalenia wysokości należnych i nieodprowadzonych składek emerytalnych, prawidłowej reakcji prawnokarnej na tak ewentualnie zmieniony opis czynu, ale także w razie stwierdzenia, że pokrzywdzeni nie uczestniczyli w tym systemie wymagało od sądu orzekającego w niniejszej sprawie rozważenia możliwości zakwalifikowania zarzuczonych mu czynów popełnionych na szkodę w/w pokrzywdzonych nie jako

przestępstwo, lecz jako wykroczenie o którym mowa w art. 98 ust. 1 pkt. 1a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 423). Powyższe wskazuje, że stanowisko Prokuratora Generalnego co do uznania, że w sprawie nie zachodziły przesłanki do uznania, że wina i okoliczności popełniania przestępstwa nie budzą wątpliwości jest trafne, a tym samym doszło do rażącego naruszenia art. 500 § 1 i 3 k.p.k., które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia.

Niezależnie od powyższego podzielić należy stanowisko Prokuratora Generalnego, że rażące naruszenia art. 500 § 1 i 3 k.p.k. związane było z przyjęciem braku wątpliwości co do realizacji przez oskarżonego znamion przestępstwa z art. 218 § 1a k.k. także w odniesieniu do samego zarzutu nieodprowadzenia składek na ubezpieczenie społeczne. Skoro odprowadzanie składek na ubezpieczenie społeczne jest obowiązkiem pracodawcy, z którym jednak nie wiążą się bezpośrednio uprawnienia ubezpieczonego pracownika, to samo nieopłacenie przez oskarżonego w niniejszej sprawie należnych składek w części, w której winny one zasilić fundusze zarządzane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, bez ustalenia oraz stwierdzenia istnienia czy braku skutku tego zachowania w sferze wypłaty należnych ubezpieczonym zasiłków (chorobowych i macierzyńskich) oraz ustalenia prawa do emerytury czy renty i obliczenia tych świadczeń, nie pozwalało na stwierdzenie, czy zachowanie to stanowiło naruszenia praw pokrzywdzonych, wynikających z ubezpieczenia społecznego, czy jedynie stanowiło zagrożenie takiego naruszenia, pozostające poza zakresem art. 218 § 1a k.k. Tym samym koniecznym było ustalenie tych okoliczności przez Sąd Rejonowy i w zależności od ich wyniku rozważenie, czy zachowania oskarżonego wypełniają znamiona występku z art. 218 § 1a k.k., czy raczej stanowią wykroczenie, o którym mowa w art. 98 ust. 1 pkt. 1a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (por. E. Hryniewicz, *Komentarz do art. 218 k.k.*, w; *Kodeks karny. Część szczególna. Tom I*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2013, s. 872).

Analiza materiałów przedmiotowego postępowania nakazuje zatem przyjąć, że w toku postępowania nie zostały spełnione warunki uprawniające do wydania w stosunku do oskarżonego wyroku nakazowego. Nie sposób bowiem uznać, że w

sprawie nie było wątpliwości co do okoliczności czynu i winy oskarżonego. Kierując się uwagami poczynionymi powyżej Sąd Rejonowy w W. rozpozna ponownie sprawę bacząc by wyjaśnione zostały wszystkie ujawnione w tej sprawie wątpliwości.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w wyroku.